

ژست آمریکا یی و تحریم پتروشیمی

دولت آمریکا این بار با افزودن نام یک هلدینگ پتروشیمی به لیست تحریم‌های جمهوری اسلامی ایران ، بخش دیگری از صنعت نفت را در حالی بر سر زبان‌ها انداخت که آگاهان جوامع بین المللی بر شکست این اقدام نابخردانه دونالد ترامپ تاکید و اتفاق نظر دارند.

صادرات محصولات پتروشیمی در کنار صادرات نفت، از مهم‌ترین منابع درآمدهای ارزی ایران محسوب می‌شوند که آمریکا پس از خروج از برجام آنها را هدف قرار داده است تا به تعبیر خود ایران را فلج کند، راهی که بسیاری آنان را نافرجام میدانند. نکته مهمی که در میان شلوغ بازیهای از جنس آمریکایی نباید از آن غافل بود آنکه وزارت خزانه داری آمریکا تنها یک هلدینگ از مجموع چندین هلدینگ پتروشیمی را در لیست تحریمها قرار داده است و این به معنای تحریم کل صنعت پتروشیمی نیست و نکته مهمتر آنکه موضوع تحریم در صنعت نفت ایران مساله ای تازه نیست و کشور در برهه های مختلف آن را با موفقیت پشت سر گذاشته است.

به نظر می رسد هدفگذاری آمریکا این بار این است که با طرح نام یک هلدینگ و زیرمجموعه های آن بار دیگر بازی سیاسی خود را از کانال های اقتصادی دنبال کند. آنگونه که در بیانیه وزارت خزانه داری آمریکا اعلام شد که بطور رسمی شرکت هلدینگ خلیج فارس، بزرگترین هلدینگ حوزه پتروشیمی را در لیست تحریم های بین المللی قرار داد و نام بیش از 30 شرکت را هم ضمیمه آن کرد. حرکتی که همگان اتفاق نظر دارند که بیش از همه یک مانور روانی برای تحت فشار قرار دادن ایران است.

در بعد تخصصی تر اگر بخواهیم این حرکت آمریکا را نه یک جنگ روانی صرف، بلکه اقدامی عملی برای زمین گیر کردن اقتصاد ایران ارزیابی کنیم باید گفت این تیر نیز به سنگ خواهد خورد که درباره چرایی آن کارشناسان معتقدند اساسا صنعت استراتژیک پتروشیمی تحریم ناپذیر است و استدلال آنان به تنوع گرید محصولات و همچنین تعدد مبادی صادراتی است.

صادرات محصولات پتروشیمی به چندین مقصد مختلف اروپایی و آسیایی صادر می شود و تعداد مشتریان صنعت پتروشیمی چند صد مورد از کشورهای

متفاوت با تنوع مختلف است که کمک شایانی به تاب آوری کشور کرده است .

به عبارتی محصولات پتروشیمی ایران با صدها خریدار در ده ها نقاط دنیا مواجه است و صادرات این صنعت بر خلاف نفت خام انعطاف پذیری بیشتری دارد و به سراسر جهان در تناژ های مختلف صادرات انجام می شود.

۱۸ گروه محصول پلیمری با ۳۰۰ گرید محصولات پلیمری در صنعت پتروشیمی وجود دارد و ۴۴ نوع محصول نیز شیمیایی است که جمع آنها با دیگر محصولات غیر پلیمری و غیر شیمیایی ۳۵۰ محصول است. ۳۱ میلیون تن محصول قابل فروش وجود دارد که از این میزان ۲۲.۵ میلیون تن به مقاصد مختلف صادر می شود. ۸.۵ میلیون تن در داخل عرضه می شود که از این میزان ۴.۷ میلیون تن در بورس کالا تحت نظارت دقیق و کامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی و و اعمال قیمت گذاری و کف عرضه آن ، عرضه می شود. در حدود ۱.۸ میلیون تن نیز اوره تولیدی صنعت پتروشیمی تحویل وزارت کشاورزی می شود و دو میلیون تن محصول باقی مانده در مجموعه صنعت نفت مصرف می شود. تنوعی که راه آسانی پیش روی مقاصد آمریکا نمی گذارد.

اهمیت صنعت پتروشیمی

حال ممکن است این سوال مطرح شود که دلیل هدفگذاری دولت آمریکا بر صنعت پتروشیمی چیست؟ دلیل آن روشن است: صنعت پتروشیمی صنعتی کارآمد و استراتژیک است و به دلیل تاثیر آن در اقتصاد و درآمدزایی از اهمیت بالایی برخوردار است و پس از انقلاب رتبه های جهشی قابل توجهی را پشت سر گذاشته است.

از سوئی برنامه ریزی کلان کشور برای صنعت استراتژیک پتروشیمی به سمتی است که قرار است رتبه نخست تولید خاورمیانه را کسب کند و این هدفگذاری با توجه به مسیر طی شده در سالهای اخیر میتواند دور از دسترس نباشد. هر چند دست اندازی جهانی این هدف را در نظر داشته است. اگر بخواهیم مقایسه کوتاه از سیر پیشرفت صنعت پتروشیمی داشته باشیم اکنون ۵۵ واحد پتروشیمی با ظرفیت تولید ۶۵ میلیون تن در سال فعال است که بخشی از این تولیدات صرف خود صنایع می شود و ۳۱ میلیون تن آن قابل فروش است.

افزون بر آن ۶۴ واحد پتروشیمی با پیشرفت ۲۰ تا ۹۹ درصد هم در کشور وجود دارد که شش طرح آن تأمین خوراک با ظرفیت ۱۵ میلیون تن و نیز پنج پروژه زیرساختی است. این پروژه ها تا سال ۱۴۰۳ به بهره برداری می رسد و ظرفیت تولیدات پتروشیمی کشور به ۱۲۱ میلیون تن در سال می رسد.

حال این سوال مطرح است که با این حجم از مزیت و قابلیت موجود در

ایران، آیا هیچ‌کدام از کشورهای تولیدکننده و صاحب صنعت پتروشیمی، امکان تولید و جایگزینی این حجم از تولیدات محصولات پتروشیمی ایران را دارد؟ باید منتظر ماند.